

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Сливінська І.І.

студент,

Івано-Франківський національний університет нафти й газу

ПРОБЛЕМАТИКА ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ПОШУК ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ

Останні дослідження вчених, як вітчизняних, так і зарубіжних, статистичні дані свідчать, що облік основних засобів має тенденцію до погіршення. Це зумовлено зниженням ефективності основних засобів в процесі управління виробництвом. До головних проблем відносяться складність прогнозування та аналізу основних засобів, розбіжність термінології, визначення правильної оцінки та способу амортизації. Тому перехід до ринкової системи господарювання неможливий без вирішення питання підвищення ефективності використання основних засобів і виробничих потужностей.

Питаннями виявлення недоліків та шляхів вирішення питань обліку основних засобів займаються такі вчені як О. Мачулка [1, с. 28], Н.М. Ткаченко, Ю.О. Шуліки [2, с. 201], А.П. Панасенка [3, с. 407], Г.В. Власюка [4, с. 32], А.У. Жданова, М.Т. Білуха та інші.

Основні засоби становлять виробничо-технічну базу підприємства і визначають виробничу мету господарства, точність показників об'єму, стану і руху основних засобів.

Згідно з П(С)БО 7 основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів чи надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання(експлуатації) яких більше одного року(або операційного циклу, якщо він довший за рік)».

На сучасному етапі розвитку облік основних засобів містить ряд проблем: [5, с. 407]:

- різні підходи до термінології та визначення сутності основних засобів у фінансовому обліку й системі оподаткування;
- проблема оцінки основних засобів, в тому числі визначення ліквідаційної вартості основних засобів;
- проблема визначення терміну корисного використання основних засобів;

- проблема не врахування морального зносу при визначенні терміну корисного використання основного засобу;
- проблеми підвищення інформативності первинних документів з обліку основних засобів;
- проблема інформаційного забезпечення управління матеріально-технічною базою.

Окремою групою є проблеми складності оцінки основних засобів, які полягають у виборі вартості, за якою слід їх вимірювати. Керуючись П(С)БО 7 «Основні засоби» підприємства можуть оцінювати основні засоби: за первісною або за справедливою вартістю [6]. Оцінка за первісною вартістю складається з фактичних витрат на їх виробництво і придбання. Але при оцінці основних засобів в умовах інфляції застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків. Щодо справедливої вартості думку Г.В. Власюка виділяє такі проблеми [7, с. 32]:

1. На сьогодні відсутні методичні основи обґрунтованого визначення вихідної оцінки основних засобів, що є досить важливим.

2. Використання поняття «справедлива вартість» в П(С)БО, оскільки ринкові ціни не можна назвати справедливими, так як вони не можуть бути одночасно справедливими для двох учасників ринку – продавця і покупця.

3. При виборі об'єктивного методу оцінки основних засобів необхідно мати на увазі, що не існує такої оцінки, яка б задовольняла вимоги всіх без винятку користувачів фінансової звітності.

Етапи обліку основних засобів складаються з [8, с. 18]:

- введення в експлуатацію об'єктів основних засобів;
- поліпшення та ремонту об'єктів основних засобів;
- ліквідації об'єктів основних засобів;
- нарахування амортизації основних засобів.

Досліджуючи процеси обліку основних засобів на виробничих підприємствах, а саме, підприємствах, що спеціалізуються на виготовленні напівфабрикатів, були виявлені такі недоліки:

– недостатня наповненість реквізитів у первинних документах з обліку основних засобів, значна кількість інвентарних карток мають тільки електронний вигляд;

– на більшості підприємств не використовується рахунок 286 згідно з законодавством переведення основних засобів до необоротних активів і груп вибуття при реалізації;

– внутрішнє переміщення об'єктів не завжди оформлюється Актом приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів тощо;

– використовуються документи для обліку основних засобів які більшість підприємств використовує для обліку запасів (М-4 та ін.);

– на більшості підприємств використовуються недоцільні методи розрахунку амортизації для здійснення оптимальної амортизаційної політики. Основним джерелом відтворення основних засобів є амортизаційні відрахування.

Щодо шляхів вирішення проблем обліку основних засобів, то потрібно удосконалювати напрями розширення управлінських можливостей, максимально пристосовуючись до практичних потреб суб'єктів підприємницької діяльності, що виникають у процесі прийняття управлінських рішень щодо руху основних засобів та ефективності їх використання. Основними напрямками покращення організації обліку основних засобів є раціоналізація як кожної форми документів і реєстрів обліку, так і способів збирання, обробки і узагальнення облікової інформації, адаптованих до сучасних умов.

Підсумовуючи, можна сказати, що організацію обліку основних засобів потрібно формувати, керуючись такими принципами:

1) довготривалого терміну використання об'єктів, протягом якого їх необхідно обліковувати;

2) технічно складної та багатокомпонентної будови, яку необхідно детально відображувати в облікових реєстрах;

3) необхідність проведення ремонтів, реконструкції, модернізації основних засобів призводить до зміни їх первісних характеристик, які потрібно своєчасно відображувати у реєстрах обліку;

4) коштовність об'єктів вимагає адекватної організації процесів їх приймання, списання, а також і обліку наявності, які б забезпечували їх цілісність і збереження у робочому стані.

Всі ці заходи дадуть змогу удосконалити організацію та методику обліку та аналізу основних засобів, підвищуючи їх ефективність використання та прогнозування на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Мачулка О. Облік операцій з поліпшення основних засобів // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 7. – С. 28–31.

2. Шуліка Ю.О. Удосконалення обліку й аудиту основних засобів на прикладі ДП «Гірник» / Ю.О. Шуліка, О.Г. Лищенко // Держава та регіони: Економіка та підприємництво. – 2010. – № 4. – С. 201-205.

3. Панасенко А.П. Проблеми основних засобів у бухгалтерському обліку / А.П. Панасенко // Держава та регіони. – 2008. – № 3. – С. 407-410.

4. Власюк Г.В., Шляхи вдосконалення обліку основних засобів / Г.В. Власюк, О.І. Зиміна // Держава та регіони. – 2008. – № 4. – С. 32-36.

5. Панасенко А.П. Проблеми основних засобів у бухгалтерському обліку / А.П. Панасенко // Держава та регіони. – 2008. – № 3. – С. 407-410.

6. Про затвердження Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 : Мінфін України; Наказ, Положення від 27.04.2000 № 92. : редакція за станом на 24.07.2015р.

7. Власюк Г.В., Шляхи вдосконалення обліку основних засобів / Г.В. Власюк, О.І. Зиміна // Держава та регіони. – 2008. – № 4. – С. 32–36.

8. Замлинський В.А. Облік основних засобів: переосмислення принципів та завдань [Текст] / В.А. Замлинський // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 1. – С. 18–23.